

Urząd Miasta i Gminy Krapkowie
Wydział Spraw Obywatelskich

***INFORMACJA DOTYCZĄCA STANU
PRZYGOTOWAŃ
I ZABEZPIECZEŃ GMINY
KRAPKOWICE W RAZIE
WYSTĄPIENIA POWODZI***

Krapkowie – 2017

I. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe,

Istniejące zagrożenie ludzi i środowiska naturalnego związane z produkcją, przechowywaniem lub przewożeniem przez teren województwa chemicznych środków trujących i materiałów niebezpiecznych, a także możliwość wystąpienia katastrofalnych zatopień sprawia, że realizacja zadań co roku skierowana jest na wypracowanie zasad, koncepcji ochrony ludności przed tymi zagrożeniami.

W państwach Unii Europejskiej lokalne centra zarządzania kryzysowego są standardem. U nas brak funduszy oraz nowoczesnego sprzętu ratowniczego powodują, że samorząd gminny, mimo pełnego zrozumienia dla współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych i anomalii pogodowych, nie jest w stanie samodzielnie i skutecznie reagować na administrowanym terenie. Trzeba zainwestować w łączność, tworzenie ratownictwa przeciwpowodziowego i chemicznego, budowę skuteczniejszego systemu powiadamiania ludności na danym terenie.

Powódź jest zjawiskiem przyrodniczym o charakterze ekstremalnym, często gwałtownym, występującym nieregularnie. Można przyjąć definicję, że z powodzią mamy do czynienia wtedy, gdy wezbrane wody cieku przekraczają granice, w których zwykle się mieszczą i zalewają nowe obszary, wyrządzając szkody materialne. Generalnie przyczyny wezbrań rzek to:

- zwiększony dopływ wody wskutek intensywnych opadów deszczu lub tajania śniegu (często zjawiska te występują łącznie),
- utrudniony odpływ wody np. wskutek powstania zatoru lodowego w rzece lub zarosnięcia koryta i doliny rzeki roślinnością.

Zagrożenia powodziowego nie można wyeliminować w 100%, ale istnieje jednak szereg możliwości znacznego ograniczenia skutków i strat wywołanych ewentualną powodzią. Wszystkie działania zmierzające w tym kierunku można zakwalifikować do tzw. biernej i czynnej ochrony przeciwpowodziowej.

Bierną ochronę przeciwpowodziową stanowią obiekty, które zabezpieczają określone tereny lub zmniejszają wielkość fali powodziowej przez sam fakt swego istnienia, jak również niektóre działania człowieka, m.in.:

- wały przeciwpowodziowe,
- poldery otwarte,
- zbiorniki przepływowe,
- utrzymanie właściwego stanu koryta rzeki i między wala,
- regulacja rzek.

Czynna ochrona przeciwpowodziowa polega na sterowaniu obiektami hydro-

technicznymi w celu ograniczenia skutków powodzi. Sterowanie to opiera się na częściowym zatrzymaniu fali powodziowej w przygotowanym zbiorniku, kiedy przepływy i stany wody osiągają najwyższe wartości.

II. Przygotowanie i organizacja.

Organizacja działań związanych z ochroną przeciwpowodziową opiera się głównie na ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U.2005, Nr 239, Nr 2019 z późn. zm.). Według "Prawa Wodnego" (Art.88a) ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Zapis ten jest bardzo ogólnikowy, nie precyzujący kompetencji poszczególnych organów, a obecnie różne jednostki odpowiadają za różne elementy ochrony przeciwpowodziowej:

- Odprowadzanie wód i gospodarowanie urządzeniami do retencjonowania wody - Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej (administracja rządowa) dla naszego terenu jest to RZGW we Wrocławiu - Inspektorat w Opolu,
- Budowa i utrzymanie wałów przeciwpowodziowych oraz odwodnienie terenu doliny za wałami - Wojewódzkie Zarządy Melioracji i Urządzeń Wodnych (adm. samorządowa) dla naszego terenu jest to WZMiUW w Opolu Oddział Krapkowice,
- Prognozy oraz monitoring hydrologiczny i meteorologiczny - Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
- Organizacja ochrony przeciwpowodziowej - jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwa),
- Prowadzenie akcji interwencyjnych i ratunkowych - jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczych Straży Pożarnych.
- Brak inwestycji zwiększających przepływ wód powodziowych przez Krapkowice nie poprawi w znacznym stopniu bezpieczeństwa. Dodatkowym ważnym elementem poprawy zabezpieczenia przeciwpowodziowego gminy Krapkowice będzie zbudowany zbiornik Raclawice Śląskie (powierzchnia ok. 60 ha), co przy kapryśnej i nie obwałowanej rzece Osobłódze mającej ujście do rzeki Odry powyżej mostu drogowego znacznie poprawiłoby bezpieczeństwo powodziowe wsi Żywocie, Pietna i Steblów.

Realizacja zbiornika Racibórz Dolny jest zadaniem skomplikowanym i jednocześnie jedną z największych realizowanych obecnie inwestycji o charakterze infrastrukturalnym w Polsce. W trakcie prac niejednokrotnie pojawiły się problemy natury merytorycznej, prawnej i finansowej. Od rozpoczęcia robót przez Wykonawcę –Dragos S.A pojawiło się szereg problemów związanych z realizacją robót budowlanych, które wystąpiły na skutek działań Wykonawcy, m.in. na próbach wprowadzenia niewłaściwej technologii wzmocnienia gruntu pod zaporami,

wykonywaniu nasypów zapór z niewłaściwych materiałów, nieprzekładaniu harmonogramu realizacji pozwalającego na ustalenie realnego terminu zakończenia robót. W październiku 2015 roku, Zamawiający – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, rozpoczął z Wykonawcą negocjacje dotyczące ustalenia nowego czasu na ukończenie inwestycji. Negocjacje te, prowadzone do końca 2015r, nie przyniosły oczekiwanych efektów- uzgodnienia realnego terminu zakończenia robót budowlanych. Pomimo tego, zostały one wznowione w kwietniu 2016 roku, po wymianie kadry zarządzającej Wykonawcy- Dragados S.A. Wykonawca przedkładał propozycje aktualizacji harmonogramu, wykraczające znacznie poza pierwotny termin zakończenia robót budowlanych. W trakcie kolejnych prób uzgodnienia terminu Wykonawca przedstawił te same daty i stawiał dodatkowe warunki finansowe, stąd ostatecznie nie został uzgodniony termin zakończenia inwestycji.

Podkreślić należy, że RZGW w Gliwicach, odpowiedzialny za realizację inwestycji, wspólnie z jednostkami nadzorującymi, a także we współpracy z Bankiem Światowym współfinansującym inwestycję, wielokrotnie podejmował próby naprawy sytuacji. Wyzaczył m.in. tzw „benchmark” i podjął kolejną próbę uzgodnienia harmonogramu prac z Wykonawcą. Niestety działania te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

W związku z zaistniałą sytuacją, po realizacji wszelkich niezbędnych formalności, w tym uzyskaniu zgody Banku Światowego w dniu 14 października 2016r, Zamawiający odstąpił od umowy z winy Wykonawcy –firmy Dragados S.A.

W zakresie wyznaczenia terminu zakończenia inwestycji podkreślić należy, iż resort środowiska podjął niezbędne działania zmierzające do skrócenia procedury wyboru nowego wykonawcy poprzez wystąpienie do Banku Światowego o odstąpienie od etapu tzw. Prekwalifikacji.

Również w celu przyspieszenia realizacji Banku Światowego o zgodę na kontynuację części prac przez obecnych podwykonawców firmy Dragados S.A.. Obecnie zakłada się że, zakończenie prac nastąpi w 2019 roku, co wynika z przygotowanego przez inwestora, szczegółowego planu działań koniecznych do wykonania po odstąpieniu od kontraktu.

Dokładna data zakończenia robót będzie określona w umowie planowanej do zawarcia z nowym wykonawcą zbiornika.

III. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe w gminie

W celach typowo zapobiegawczych przed podtopieniami lokalnymi Gmina Krapkowice corocznie zapewnia nakłady środków finansowych i zleca konserwację rowów melioracyjnych w celu utrzymania drożności ich koryt i swobodnego przepływu wód, aby w każdym momencie mogły przyjąć i odprowadzić nadmiarowe wody. W budżecie gminy na konserwację rowów

w 2016 r. przeznaczono kwotę 80.000 zł, w 2017 r. także zostały zaplanowane środki na powyższą konserwację w kwocie 70 000 zł i dla Spółki Wodnej w Krapkowicach -14.000 zł.

Na terenie gminy Krapkowice znajduje się ok. 12.740 km rowów melioracyjnych. Melioracje wodne, zgodnie z definicją zawartą w art. 70 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.) polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią. Rowy melioracyjne zalicza się zgodnie z art. 73 ust. 1 pkt 1 do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia objęte są działalnością spółki wodnej, to do tej spółki. Do utrzymania rowów melioracyjnych szczegółowych na terenie Gminy Krapkowice zobowiązani są:

- Gmina Krapkowice – dla rowów, które stanowią osobne wydzielone geodezyjnie działki, których właścicielem jest Gmina Krapkowice;
- Spółka Wodna w Krapkowicach – pozostałe rowy, dla których właścicielem nie jest Gmina Krapkowice ani inna instytucja zobowiązana do ich utrzymania.

Na terenie gminy Krapkowice znajdują się również rowy melioracyjne podstawowe, których utrzymanie należy do Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu Oddział w Krapkowicach, są to: potoki i rowy (Swornica, Stradunia, Grabczok, Młynówka).

W 2016 r. Spółka Wodna w Krapkowicach ze składek członkowskich, przeprowadziła konserwację 1.804 mb. rowów na kwotę 24.571.24 zł:

Lp.	Lokalizacja i oznaczenie rowu.	Długość [mb]
1	Rów Nowy -Dwór Kórnica – koszenie i odmulenie	884 mb
2	Rów Żużela- koszenie i odmulanie	920 mb

IV. Roboty konserwacyjne urządzeń melioracji podstawowych na terenie gminy Krapkowice w 2016 roku

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu Oddział w Krapkowicach przeprowadził w 2016 roku wiosenny przegląd wałów i urządzeń p/pow. określając konieczny zakres robót konserwacyjnych.

Konserwacja 2016 roku.

Prace wykonane na terenie Krapkowic:

1. Wykoszenie wałów przeciwpowodziowych :
Wał Dąbrówka (2,7km), Rogów(3,0 km) o długości 5,7 km
Wał Żywocice – Żużela o długości 6,3 km
Wał Żużela – Stradunia o długości 5,5 km
Wał Otmęt działki o długości 0,79 km
Wał Otmęt Starostwo o długości 1,45 km
2. Konserwacja **urządzeń przeciwpowodziowych** w ilości 6 sztuk (Klapy) – wartość prac 14 630 złotych (całość – 34szt.)
3. Konserwacja kanału **Sonia** w km 0+000 – 1+500 na terenie krapkowickim (Wykoszenie skarp, odmulenie dna cieku oraz w początkowym odcinku rzeki – opaski z kieszki faszynowej 150 m x 2 razem 300 m kieszki faszynowej)
– wartość prac 49 500 złotych (cała rzeka)
4. Konserwacja rzeki **Grabczok** 0+000 – 2+100 (na terenie gminy 2+100 km)
– wartość prac 16 000 złotych (cała rzeka)
5. Konserwacja rzeki **KZCP** 0+000 – 3+400 w całości (wykoszenie i odmulenie)
– wartość prac 21 921 złotych (cała rzeka)
6. Konserwacja rzeki **Osobłoga** 0+000 – 6+500 (wykoszenie skarp)
– wartość prac 92 250 złotych (cała rzeka)
7. Konserwacja rzeki **Żywocicki** w km 0+000 – 6+080 w całości
– wartość prac 38 000 złotych (cała rzeka)

Planowane prace w 2017 roku:

1. Wały wykoszenie i konserwacja urządzeń przeciwpowodziowych (przeglądy wałów przeciwpowodziowych wykonywane przez są przez pracowników WZMiUW w Opolu Oddział w Krapkowicach w dniach od 27.03. – do 30.03.2017roku)
2. Rzeka Swornica (na terenie gminy 0+000 – 4+000 – robiona w 2015 roku).

V. Zestawienie sił i środków

Obowiązek utrzymania gminnych magazynów przeciwpowodziowych został nałożony na gminy, jako zadanie własne, ustawą z dnia 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.nr 62 poz.558 art. 29 pkt. 1).

Na stanie Gminnego magazynu przeciw-powodziowy znajduje się sprzęt i materiały w następującej ilości:

- 1) buty gumowe - 10 par
- 2) folia hydroizolacyjna – 800 m²
- 3) łopaty - 20 szt.
- 4) szpadle - 20 szt.
- 5) geowłóknina - 1 000 m²
- 6) sztychówka 10 szt.
- 7) worki przeciwpowodziowe - 20 000 szt.
- 8) płaszcze p. deszczowe - 100 szt.
- 9) plandeki – 7 szt.

VI. Sytuacja w gminie Krapkowice

W dniu 18 października 2016 r. Gmina Krapkowice przystąpiła do Porozumienia „Solidarni w obliczu zagrożeń”, na mocy którego w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych i cywilizacyjnych (np. powodzi), będzie mogła uzyskać pomoc, albo sama jej udzieli Partnerom Porozumienia.

Sygnatariusze Porozumienia to:

- 21 gmin należących do Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska
- Powiat Opolski
- Powiat Krapkowicki
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Opolu
- Komenda Powiatowa PSP w Krapkowicach
- Komenda Miejska PSP w Opolu
- Zarząd Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska

Do podstawowych założeń naszego porozumienia należą:

- solidarna pomoc wszystkich Partnerów w sytuacji wystąpienia zagrożenia,
- poprawa systemu zarządzania sytuacją podczas zdarzeń ekstremalnych,
- udoskonalenie systemu alarmowania i ostrzegania ludności,
- poprawa wyposażenia w zasoby materiałowe i sprzętowe Partnerów na wypadek zdarzeń ekstremalnych,
- poprawa infrastruktury wykorzystywanej podczas zdarzeń nadzwyczajnych,
- poprawa wymiany informacji podczas sytuacji kryzysowej,
- zintensyfikowanie edukacji mieszkańców w zakresie prawidłowego zachowania się na wypadek nadzwyczajnych zagrożeń.

Zawarte porozumienie jest pierwszym tego typu partnerstwem w skali całego kraju. Ponadto śmiało można powiedzieć, że stanowi urzeczywistnienie zapisów projektu ustawy poświęconej ochronie ludności i obronie cywilnej. Jego realizacją żywo zainteresowana jest Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Dowodem ogromnego wsparcia dla idei porozumienia jest obecność przedstawicieli powyższych instytucji w uroczystości podpisania dokumentu inaugurującego rozpoczęcie współpracy, a także organizacja tego wydarzenia w trakcie krajowych ćwiczeń Centralnego Odvodu Operacyjnego Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej pod kryptonimem „Solidarni 2016”.

W dalszym ciągu przy wysokich stanach wód istnieje duże zagrożenie dla gminy Krapkowice. Powiat krapkowicki posiada 47,93 km obwałowań, wszystkie stare przedwojenne, wymagające modernizacji, w tym gminę Krapkowice chroni 17,11 km, wałów lewostronnych budowanych przed 1939 rokiem (w stosunkowo dobrym stanie technicznym) oraz 2,21 km wałów chroniących Otmęt (wały stare, niskie). Cała infrastruktura przeciwpowodziowa na terenie gminy Krapkowice, a więc wały i budowle (przepusty wałowe, zasuwy itp.), są budowane przed 1939 rokiem, natomiast po powodzi 1997 roku nie wykonano na terenie gminy żadnych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo, a jedynie w krótkim czasie usunięto szkody powstałe po powodzi 1997 i 2010 roku.

W przypadku wystąpienia nawałnych opadów powodujących gwałtowny przybór wód, lokalne zalania i podtopienia mogą wystąpić praktycznie na terenie całej gminy, a szczególnie na terenach o małej chłonności wody (tereny bezleśne, doliny, tereny zurbanizowane) oraz w samym mieście Krapkowice w sytuacji słabej drożności kanalizacji burzowej.

Mając na względzie dokonaną analizę w zakresie działań w sytuacjach kryzysowych, zawartą w niniejszej ocenie, głównym celem działalności w przyszłości będzie przygotowanie wszystkich ogniw i elementów systemu obronnego miasta i gminy a także całego społeczeństwa, do sprawnego działania i przetrwania w warunkach ekstremalnych i kryzysowych.

VII. Wiedza o zagrożeniu.

Jak postępować w razie powodzi

Bądź świadomy niebezpieczeństwa powodzi, zwłaszcza, jeżeli mieszkasz na nisko położonym terenie, w pobliżu strumienia, rzeki lub poniżej zapory wodnej. Każda nawet najmniejsza rzeka może spowodować podtopienie lub zalanie terenu wokół niej. Zagrożenie powodziowe możliwe jest również na innych obszarach podczas wystąpienia obfitych opadów.

Pogotowie przeciwpowodziowe – wprowadza się, gdy poziom wody w rzece wzrasta do poziomu ostrzegawczego i nadal się podnosi.

Alarm powodziowy – ogłasza się, gdy poziom wody w rzece osiągnie stan alarmowy, a prognoza pogody przewiduje dalszy przybór wód.

Przed powodzią:

- uzgodnij z domownikami sposoby porozumienia się w razie rozdzielenia. Najlepiej przekazujcie informacje o swoim miejscu pobytu wspólnym znajomym lub rodzinie zamieszkałej poza terenem zagrożonym powodzią.
- zapoznaj się z powodziowymi sygnałami ostrzegania i alarmowania. Zazwyczaj jest to dźwięk syreny alarmowej, gong lub specjalny sygnał dzwonów kościelnych.
- machając kolorową flagą lub kawałkiem materiału możesz poprosić o pomoc:

FLAGA BIAŁA - chcesz opuścić miejsce w którym jesteś,

FLAGA CZERWONA – prosisz o lekarza,

FLAGA NIEBIESKA – prosisz o jedzenie i wodę.

- upewnij się, że wszyscy członkowie Twojej rodziny, zwłaszcza dzieci, wiedzą co robić w razie powodzi. Naucz dzieci jak i kiedy wezwać Policję, Straż Pożarną i inne Służby Ratownicze.
- ubezpiecz siebie i swój dobytek.

Gdy już wiesz, że powódź Cię nie ominie:

- przygotuj się do ochrony swojego domu i dobytku przed skutkami powodzi – przygotuj worki z piaskiem.
- zadbaj o zwierzęta – znajdź dla nich bezpieczne miejsce, pamiętaj by w chwili nadejścia powodzi nie były uwieszone i mogły same ratować swoje życie.
- kiedy pojawi się nagle zagrożenie powodziowe, wyłącz główne zasilanie elektryczne i dopływ gazu.
- zabezpiecz najcenniejsze rzeczy, przenosząc je na wyższe piętra domu. Zabezpiecz dokumenty osobiste Twoje i Twojej rodziny, przywiąż przedmioty i urządzenia do stabilnych elementów, aby nie popłynęły.
- usuń z terenu posesji pojazdy i przemieść je w bezpieczne miejsce.
- usuń z najbliższego otoczenia wszystkie toksyczne substancje, takie jak pestycydy i środki owadobójcze.
- przygotuj się do ewentualnej ewakuacji. By była ona skuteczna, musisz zaplanować kilka miejsc i dróg ucieczki, sposób przeniesienia rodziny i wartościowych przedmiotów w bezpieczne miejsce.
- na wypadek nadejścia katastrofy miej pod ręką przygotowane rzeczy: latarki z zapasowymi bateriami, przenośne radio z zapasowymi bateriami, telefon komórkowy bądź bezprzewodowy, apteczkę pierwszej pomocy i niezbędne leki używane przez domowników, niezbędny zapas jedzenia i wody, ciepłe ubrania, śpiwory i koce.

W czasie powodzi:

- włącz w radiu na baterię lokalną stację – zazwyczaj radio podaje informacje o zagrożeniu i sposobach postępowania. Kieruj się tymi radami.
- w przypadku niebezpieczeństwa natychmiast przemieść się na wyżej położone tereny.

- opuść swój dom, jeśli tak poradzą Ci lokalne władze. Jeśli nie posłuchasz, może to zagrazić Tobie i Twojej rodzinie.
- dzieciom znajdującym się pod Twoją opieką przypnij do ubrania karteczkę z ich imieniem i nazwiskiem oraz kontaktem do ich opiekunów.
- jeśli czas pozwoli, zostaw wiadomość dla innych z informacją dokąd i kiedy wyjechałeś. Jeśli posiadasz skrzynkę na listy, to zostaw wiadomość właśnie tam.
- jeśli musiałeś opuścić swój dom, zarejestruj się w punkcie ewidencyjnym. W ten sposób łatwiej odnajdzie Cię rodzina.
- jeśli poruszasz się własnym samochodem i ugrzęzniesz na zalanym obszarze, szybko opuść pojazd. Najlepiej jedź tylko drogami wyznaczonymi przez władze.
- jeśli nie zdążyłeś uratować zwierząt, uwolnij je z pozamykanych pomieszczeń.
- w czasie powodzi odłącz urządzenia elektryczne, sieć gazową i wodociągową.
- w miarę możliwości zgromadź wodę pitną na wyższych piętrach domu.
- nie używaj w gospodarstwie domowym wody ze studni ani wody gruntowej.
- jeżeli woda szybko się przemieszcza, nie chodź po zalanych terenach.
- jeżeli musisz przejść przez zalany obszar, użyj tyczki do badania gruntu przed sobą.
- do przejścia wybieraj miejsca bez prądu powodziowego.
- zgłoś się ochotniczo do pomocy w walce z powodzią. Do tego celu nie są potrzebne specjalne kwalifikacje.
- nie panikuj, bądź rozsądny, zachowaj trzeźwość umysłu – to połowa sukcesu.

Gdy woda ustąpi:

- jak najdłużej pozostań poza zasięgiem wód powodziowych,
- nie wracaj do zalanego wcześniej domu do czasu, gdy nie zostanie przywrócone zaopatrzenie w wodę pitną, usprawniony system kanalizacji oraz usunięte odpady,
- słuchaj komunikatów radiowych i telewizyjnych,

- upewnij się, że budynek nie grozi zawaleniem. Sprawdź także stan przewodów elektrycznych i gazowych,
- otwórz okna i drzwi, aby przewietrzyć budynek. Meble odsuń od ścian na co najmniej 20 cm i podnieś minimum 5 cm od podłogi. Uruchom ogrzewanie budynku,
- jeśli to możliwe, przed przystąpieniem do usuwania skutków powodzi w twoim domu, zrób fotografię bądź zapis wideo. Zdjęcia te będą dowodem dla firmy ubezpieczeniowej. Pomoże Ci to udokumentować straty. Wielkość strat powodziowych zgłoś niezwłocznie w firmie ubezpieczeniowej,
- pomóż likwidować skutki powodzi,
- zdezynfekuj zalane pomieszczenia. Jednym z najbardziej skutecznych środków dezynfekujących jest podchloryn sodu. Płynem tym należy umyć podłogi i wszystkie przedmioty znajdujące się w domu, a także zdezynfekować rury. Pamiętaj, by przed każdym użyciem produktu dezynfekującego uważnie przeczytać jego etykietę.
- zalane pomieszczenia wywietrz, wysusz i odmaluj (szczególnie jeśli przechowujesz w nich żywność, przygotowujesz posiłki lub jeżeli przebywają w nich dzieci),
- koniecznie przestrzegaj zasad higieny chroniących przed zakażeniem:
 - zawsze gotuj wodę do picia, mycia naczyń, płukania owoców warzyw jedzonych na surowo, a także wodę do mycia zębów,
 - surowe produkty pochodzenia zwierzęcego oraz warzywa traktuj jako zakażone i nie dopuszczaj do zetknięcia ich z produktami gotowymi do spożycia,
 - wychodząc z toalety myj dokładnie ręce wodę z mydłem – pamiętaj o tym przed każdym przygotowaniem posiłku oraz przed jedzeniem,
 - dbaj o czystość urządzeń sanitarnych, a zwłaszcza toalet – często je dezynfekuj i czyść odpowiednimi środkami.

Pamiętaj:

- nie uszkadzaj wałów przeciwpowodziowych;
- nie przejeżdżaj przez wały z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych,
- nie uprawiaj gruntu przy wałach w odległości co najmniej 3 m od wału;

- nie sadź drzew na wałach;
- nie uszkadzaj umocnień;
- nie stawiaj budynków, nie kop studni, sadzawek, doków oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

Opracował : Longin. Włodarczyk

Wydział Spraw Obywatelskich

Sprawdził: Bernard Friedla

Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich

Zatwierdził :